

РОЛЬ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ У ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній роботі порушується проблема ролі політичної культури сучасної української молоді у політичному процесі. Автори намагаються здійснити оцінку актуальності даної теми та запропонувати методи для вирішення проблеми становлення політичної культури сучасної студентської молоді в Україні, звертають увагу на необхідність зацікавленості держави у формуванні політичної активності у молодого покоління.

Ключові слова: політична культура, політичний процес, суспільство, людина, особистість, держава, молодь, демократія, освіта, знання.

Abstract

In this paper, rises the problem of the role of political culture of modern Ukrainian young people in the political process. The authors try to assess the relevance of topic and propose methods for the solution of problems of formation of political culture of modern student youth in Ukraine, to draw attention to the need interest of the state in shaping political activity among the younger generation.

Keywords: political culture, political process, society, human, personality, state, youth, democracy, education, knowledge.

В Україні завершився початковий етап перехідного періоду – проголошення незалежності та набуття атрибутів держави й здійснюється перехід до розвитку демократичних процесів, політичного та економічного облаштування [1].

Сьогодні Україна прагне увійти до європейського і світового співтовариства цивілізованою країною з високими життєвими стандартами. І перепусткою до цивілізованого світу є нарівні з економічним зростанням, технологічним розвитком та раціоналізацією політичних процесів також і високий ступінь демократичності і громадянської освіченості населення.

Наша країна перебуває на етапі становлення політичних інститутів демократії, а тому потрібне подальше формування та удосконалення різноманітних демократичних структур, залучення молоді до демократичних цінностей передусім через політичну освіту і просвітництво [2], адже існує ціла низка політичних проблем: роз'єднаність нації, нехтування національними інтересами, занепад української мови, бюрократія, політична нестабільність, тощо. Але основною проблемою є відсутність громадянської позиції у населення, зокрема у молоді. Підростаючому поколінню наразі притаманні зниження культурних запитів, нехтування ціннісних орієнтацій, певна криза ідеалів. Воно має низький рівень соціальної активності, участі в політичних акціях, у діяльності політичних партій і громадських організацій, у тому числі молодіжних. Цей процес відбувається на тлі значної суспільної активності окремих груп молодих громадян, зорієнтованих на політичну діяльність. Але ці групи дуже невеликі [3]. Так, наприклад, вибори 2010 року показали низьку явку на дільниці (найменша явка була у молодого покоління). Це в першу чергу свідчить про те, що населенню все одно, як буде розвиватися Україна. Це й спричинило те, що до влади прийшли люди, які ставлять свої особисті маргінальні інтереси вище інтересів усієї нації [4].

Ми вважаємо, що сприяти формуванню громадянської позиції у молодого покоління, розвитку патріотичних почуттів та бажання зробити щось для своєї Батьківщини має саме політологія.

Серед завдань, які стоять перед політологією, одним із ключових є вироблення політико-ідеологічної доктрини державотворення. На думку провідних учених, пріоритет у державотворенні в Україні має належати громадянсько-правовій ідеї, ґрунтуючись на якій слід реформувати політичну систему і створювати інститути правової держави та громадянського суспільства.

Найважливішими науково-прикладними аспектами функціонування політології є науково-просвітницька діяльність, формування високої політичної свідомості та політичної культури народу

України, вивчення ефективності політичних рішень, стану суспільної думки, ставлення громадськості до політичних структур.

Суспільство й держава в сучасних складних умовах мають бути зацікавлені насамперед у формуванні політичної зрілості молодого покоління. Середня й вища школа можуть створити найбільш сприятливі умови для опанування молоддю глибоких знань в галузі політичних наук. У цьому вирішальна роль належить учителям шкіл, професорсько-викладацькому складу вищих навчальних закладів. Ці кадри здебільшого сумлінно виконують свої обов'язки, але слід зважити на те, що чимало з них не мають фахової підготовки. Як правило, це історики, які останніми роками майже самотужки набули політологічної ерудиції. Підвищення рівня викладання політології й, відповідно, поглиблене опанування учнями й студентами політологічних знань зумовлюють необхідність державної програми розвитку політичної науки й освіти, навчальних циклів з політології на радіо й телебаченні, вдосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів політології, забезпечення державної підтримки видань політологічної літератури тощо [1].

Політичні знання – це вагома складова загальної культури людства. Упродовж усього суспільного розвитку політика суттєво впливала й впливає на життя людей, націй, народів і держав. Це зумовлено тим, що політика становить сутність людини як істоти соціальної, здатної повноцінно жити й розвиватися лише в суспільстві, тільки спілкуючись із іншими людьми.

Політичні знання необхідні кожній людині. Від рівня політичної культури громадян, від характеру взаємовідносин особистості, суспільства й держави залежить якість політичних, економічних та соціальних рішень, ухвалених політичними елітами, міра врахування в цих рішеннях потреб та інтересів різних груп населення, які беруть участь у політичному житті. Оволодівати політичною наукою потрібно для того, щоб не бути пасивним об'єктом політичного маніпулювання з боку охочих до влади людей, а свідомо впливати на політичні процеси на користь суспільним і особистим інтересам [5].

Роль і значення політики та наукових знань про неї особливо зростають у переломні історичні періоди, коли зазнають докорінних перетворень самі основи суспільного життя, ідеали, цінності, світоглядні орієнтації людей. Саме такий період кардинальних змін переживає нині українське суспільство. Необхідність політологічних знань в сучасних умовах актуалізується й тим, що сучасні політичні технології, особливо ті, що пов'язані з проведенням виборчих кампаній і формуванням іміджу політичних лідерів та реалізуються за допомогою електронних засобів масової інформації, створюють широкі можливості для маніпулювання масовою та індивідуальною політичною свідомістю. Протистояти такому маніпулятивному впливу можна тільки на основі глибоких наукових знань про політику [6].

Студентській молоді потрібні об'єктивні знання про правову державу і громадянське суспільство, владу, демократію, політичну систему, конституцію. Сучасні політичні знання (теорії, концепції, ідеї) складають важливий блок політичної культури. Загалом вони є основою політичної науки, що поділяється на політичну філософію, політичну соціологію, політологію, історію України тощо. Ці науки формують політичну свідомість, політичне мислення. Політичне мислення є однією з форм існування політичних знань. Завдяки політичному мисленню знання упорядковуються, формується певна система, що дає змогу функціонувати різного роду захисним механізмам на індивідуальному і суспільному рівнях.

Оволодіння фундаментальними науковими знаннями про політичні, філософські, соціологічні, історичні закономірності дасть можливість сприймати суспільні явища, політичні події та факти в їх глибинній сутності, а не в бажаному баченні. А це сприяє усвідомленню студентською молоддю та й усіма громадянами того, що гідне існування українського громадянського суспільства повинне бути заснованим на засадах правової держави. Таке усвідомлення є важливою складовою частиною політичної культури, культури громадянського існування людини [3].

Роль політологічної науки у суспільстві полягає в необхідності утвердження достовірних знань про політику, об'єктивної інформації про політичні процеси, запобігання політичним помилкам і т. ін. Необхідність її вивчення, або, принаймні, знайомства з її основами, зумовлена потребами вироблення раціоналістичного менталітету; засвоєння цінностей і норм демократичної політичної культури; розвитку таких якостей, як толерантність, готовність до компромісу й партнерства, схильність до консенсусу, вміння цивілізовано захищати свої інтереси, вирішувати соціальні конфлікти; забезпечення громадянського миру та національної злагоди, утвердження у свідомості почуття громадянського обов'язку, відповідальності перед суспільством; формування свідомої,

повноправної особистості [7].

Усі громадяни нашої держави повинні зрозуміти, що Українська політична думка є невід'ємною частиною загальнолюдських політичних знань. Адже Україна не стояла осторонь розвитку людської цивілізації і її визначні мислителі зробили дуже вагомий внесок у становлення світової політичної думки. Вона і досі не втратила своєї актуальності. Більше того, без її вивчення неможливо сьогодні самоусвідомити себе як націю, як народ, визначити перспективи свого подальшого розвитку [8].

Підсумовуючи, слід наголосити, що стан політології в Україні пов'язаний з логікою трансформації нашого суспільства та особливостями розвитку наукового знання. На становлення політології впливають як фактори, що його гальмують, так і ті, що сприяють цьому процесові [1].

Отже, вивчення і розповсюдження політологічних знань – нагальна суспільна необхідність, без цього неможливо досягти високого рівня розвитку суспільства [9].

Політичні знання і культура потрібні сьогодні будь-якій людині, незалежно від її професійної приналежності, оскільки, живучи у суспільстві, вона обов'язково має взаємодіяти з іншими людьми та державою. Без володіння такими знаннями особистість ризикує стати розмінною монетою у політичній грі, перетворитися в об'єкт маніпулювання зі сторони більш активних у політичному відношенні сил та осіб [10]. Тому вивчаємо політологію вже зараз, адже саме від нас, нашої громадянської позиції, поглядів та ідей буде залежати те, якою буде наша країна у майбутньому!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Розвиток політичної науки від найдавніших часів до сьогодення. Політологія як наука. Основні парадигми політології [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://subject.com.ua/political/rudich/7.html> (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

2. Дмитренко М. А. Політична освіта і політичне просвітництво в системі чинників суспільного розвитку / М. А. Дмитренко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. [зб. наукових праць] / ред. рада : В. П. Андрущенко (голова) ; М-во освіти і науки, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 1. – С. 61-68.

3. Проблема формування політичної культури студентської молоді на сучасному державному етапі [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://ap.uu.edu.ua/article/547> (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

4. Про необхідність вивчення політології у ВНЗ України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://gpainkiller.livejournal.com/931.html> (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

5. Політологія. Соціальні та поведінкові науки [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/content/specialnist-politologiya> (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

6. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник / П. П. Шляхтун. – 3-тє вид., стереот. – К. : Либідь, 2005. – 576 с.

7. Політологія в системі наук, її структура та необхідність її вивчення [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-61.html> (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

8. Становлення української політичної думки [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://refer.in.ua/major/291/181641/> (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

9. Політологія як система знань про політику. Специфіка і зміст української політології. Предмет, метод та історія виникнення політології як науки [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/16660810/politologiya/teoretiko-metodologichni_istorichni_zasadi_nauki_pro_politiku (дата звернення 12.10.17). – Назва з екрана.

10. Побочий І. А., Політологія: конспект лекцій / І. А. Побочий, Д. М. Павлов. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2013. – 112 с.

Похило Ірина Даніїлівна – кандидат політичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: irina.pohilo@gmail.com.

Крекотень Євген Геннадійович – студент групи РАМ–14б, факультет інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ra14b.krekoten@gmail.com.

Pokhylo Iryna D. – Candidate of Political Sciences, associate Professor of the Chair of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Krekoten Evgeniy G. – Faculty of Infocommunications, Electronics and Nanosystems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.